Nr. 3 (456)
2025 m. kovas

Kaina
2 Eur

Akiratis

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOS MĖNRAŠTIS

Kodėl metai senjorę lenkia iš tolo?

Kurčiųjų meno mėgėjų stovykla

S. BENIUŠIENĖ: „LKNUC – saugi erdvė augti ir tobulėti“

ŠIAME NUMERYJE

2–3 **Trumpai apie mus**

PSICHOLOGAS PATARIA

4 **Kodėl telefonas taip traukia?**

PRIEINAMUMAS

4–5 **Kiek žingsnių nuo LKD buveinės iki teatro „Lėlė“?**

MES IR VISUOMENĖ

5 **Gera dalintis gerumu**

MŪSŲ ŽMONĖS

6–7 **Kodėl metai senjorę lenkia iš tolo?**

ŠVIETIMAS

8–9 **S. Beniušienė: „LKNUC – saugi erdvė augti ir tobulėti“**

KLAUSIATE – ATSAKOME

10 **Ar pritaikymas per patikrinimą yra palengvinimas, ar įtraukties požymis?**

KURČIŲJŲ KULTŪRA

10–11 **Kurčiųjų meno mėgėjų stovykla**

KURČIŲJŲ ISTORIJA

11–13 **Kurčiųjų švietimas tarpukario Vilniuje**

SMULKUSIS VERSLAS

13–14 **LiMi Style – asmeninio verslo kelionė**

AKTYVUS LAISVALAIKIS

15 **Kauniečius įtraukė „Futbolas vaikščiojant“**

SPORTAS

15–16 **G. Kviliūnas: adrenalino medžiotojas kartodromų trasose**

Viršelyje – fotografės **Gražinos Jočytės** nuotr.

Trumpai APIE MUS

Kovo 11 dieną Lietuvos kurčiųjų draugijos vadovai **Vaida Lukošiūtė** ir **Paulius Jurjonas** kreipėsi į bendruomenę 35-ųjų Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metinių proga. Jie kartu su kauniečiais šventė jubiliejų Karo muziejaus sodelyje Kaune.

* * *

Visus metus bus įgyvendinamas projektas „Lietuvos kurčiųjų draugijos veiklos rėmimas 2025 metais“.
Bus vykdoma 11 veiklų.
Projektą finansuoja Agentūra (ANTA).
Projekto suma – 77 630 eurų.

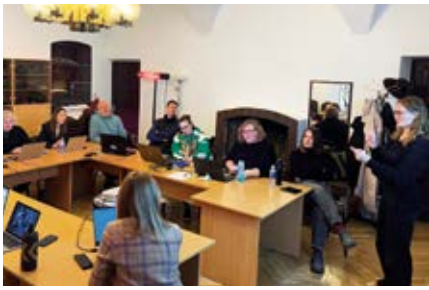
* * *

Kovo 13 dieną posėdžiavo Respublikinė valdyba. Valdybos nariai išklausė ir tvirtino kurčiųjų įmonių ir organizacijų 2024 metų veiklų ir finansines ataskaitas.

* * *

Vilniuje prasidėjo dirbtinio intelekto kursai. Kviečiami prisijungti visi kurtieji, kurie nori neatsilikti nuo naujovių.

Kursai rengiami pagal „Google.org AI Opportunity Fund: Europe“ projektą, kurį finansuoja Poveikio visuomenei centras (Centre for Public Impact). Centras remia organizacijas ES ir už jos ribų, kad suteiktų dirbtinio intelekto (DI) įgūdžių žmonėms, kuriems jų labiausiai reikia.

* * *

Vasarį Kaune vyko mokymai kurtiems jaunuoliams. Jie įgijo žinių apie sėkmingą bendravimą, informacijos perdavimą, skirtingų kartų bendradarbiavimą. Įgytas žinias pritaikys mokydami kurčius senjorus naudotis kompiuteriais ir internetu.

* * *

Nuo gegužės 1 dienos „Skype“ programėlė nebeveiks. Rengiamas planas dėl perėjimo prie naujos programėlės „LGK vertimai“. Apie naujos programėlės veikimo pradžią bus informuota atskira žinute.

Birželio 14 dieną 10 valandą
Lietuvos kurčiųjų bendruomenė kviečiama į **Kurčiųjų meno festivalį**.
Renginys vyks adresu: Pilies takas 1, Raudondvaris, Kauno rajone.

Pirmą kartą šventės istorijoje vyks jungtinis visų miestų kurčiųjų meno mėgėjų pasirodymas. Veiks kurčiųjų rankdarbių paroda-mugė, BMW „Wolf Club“ automobilių paroda, bus pramogų ir staigmenų vaikams ir jų tėveliams. Aprangos kodas – retro stilius. Renginį organizuoja LKD ir LKD Kauno skyrius. Šventės partnerė – Kauno rajono sav. Renginio globėjas – Kauno rajono meras **Valerijus Makūnas**. Projektą finansuoja Lietuvos kultūros taryba.

* * *

Latvių animacinis filmas vaikams **„Potvynis“** rodomas su kurtiesiems pritaikytais lietuviškais subtitrais (SKN). Filme pasakojama apie vienišą juodą katiną, kuris privalo susidraugauti su gyvūnais, kad išgyventų potvynį.

Tai ypatingas filmas. Jis tapo pirmuoju Baltijos šalyse, pelniusiu aukščiausius kino – „Auksinio gaublio“ ir „Oskaro“ – apdovanojimus už geriausią animaciją. Latvių režisieriaus **Ginto Zilbalodžio** filmas tinka ne tik vaikams, bet ir suaugusiems. Filmas yra festivalio „Kino pavasaris“ programos dalis.

* * *

Vasario 15 dieną Vilniuje vyko pirmasis sportininkų su negalia „I – karate – global“ integruoto karatė čempionatas. Puikiai jame pasirodė klausos negalią turintis **Gabrielius Matas Taraškevičius** iš Varėnos. Dviejose rungtyse iškovojo sidabro medalius. Porinėse varžybose su belgu Cedrik Bellefroid pelnė bronzos medalį.

Gedvilė Diržiūtė –
Lietuvos studentų vicečempionė!

Sostinėje vykusiame Lietuvos studentų orientavimosi sporto čempionate **G. Diržiūtė** (treneris **Laimis Drazdauskas**) gynė Vilniaus universiteto garbę. Mūsų sportininkė iškovojo teisę atstovauti Lietuvai Europos girdinčiųjų studentų čempionate, vyksiančiame Lenkijoje, Lodzės mieste.

* * *

Edvinas Vaičiulis
girdinčiųjų bėgimo varžybose – trečias!

Gargždduose (Klaipėdos r.) vykusiose 10-osiose Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai paminėti skirtose Kovo 11-osios bėgimo varžybose 3,9 km trasoje **Edvinas Vaičiulis** tarp 60 dalyvių tapo prizininku. Kartu su taure sportininkui įteiktas 50 eurų čekis.

* * *

„S-Sporto“ orientavimosi sporto sprintų taurės varžybų pirmajame etape kartu su girdinčiaisiais varžėsi 16 kurčiųjų orientacininkų.
Geriausiai sekėsi: 40–50 metų amžiaus grupėje – **Tomui Kuzminskiui**, pirma vieta (13 dalyvių); moterų elito (stipriausiųjų) grupėje – **Gedvilei Diržiūtei**, trečia vieta (26 dalyvės).

* * *

„Akiračio“ mėnraščio redaktorė **Nijolė Krasniauskienė** susitiko su Vilniaus kurčiųjų bendruomene.
Papasakojo apie laikraščio leidybą, įgyvendinamus projektus ir iššūkius.
Atsakė į susirinkusiųjų klausimus.

* * *

Šveicarų kapitalo įmonė ieško darbuotojų elektronikos komponentų surinkimui.
Darbas Vilijampolėje, viena pamaina (8:00 – 16:30).
Nesudėtingas. Apmoko per savaitę.
Svarbu – geras regėjimas.
Susidomėjusiems – daugiau informacijos Kauno kurčiųjų centre.

Kodėl telefonas taip traukia?

Donata LUKOŠIENĖ
LKD psichologė

https://owlcation.com

Ryte iškart imi telefoną?
Vakare padedi telefoną ir eini miegoti?
Kiek laiko žiūri į telefono ekraną?
Telefonas teikia malonumo jausmą.
Todėl norime dar ir dar.
Bet telefonas daro ir žalą.
Daug informacijos, todėl prastėja dėmesys, atmintis ir emocijų valdymas.
Kai palieki telefoną, kyla stresas, baimė.
Telefonas nėra auklė, nusiraminimas ar bausmė.
Telefonas atima daug laiko.
Geriau laiką skirti bendravimui, sportui, poilsiui.
Išjunk telefoną 1–2 valandoms per dieną.
Išjunk visų programų pranešimus.
Gyvenk įdomiai, naudingai, o ne telefone.

Kaip dažnai ryte prabudę iškart tikrinate telefoną? Ar jis yra paskutinis daiktas, kurį padedate prieš miegą? Dauguma žmonių taip įpratę nuolat žiūrėti į telefono ekraną, kad nebejaučia, kiek laiko jame praleidžia. Nuėję į telefono nustatymus, ten pasirinkę „Ekrano laikas“ („Apple“ telefone) arba „Skaitmeninė gerovė ir tėvų kontrolė“ („Android“ telefone), galite pamatyti, kiek laiko naudojatės juo šiandien ir vidutiniškai per savaitę. Daug žmonių nustemba pamatę, kad tai būna net 5–8 val. per dieną – pilna darbo diena! Kodėl telefonas taip traukia?

Tyrimai rodo, kad telefono pranešimai ir nesibaigiančios naujienos internete mūsų smegenyse išskiria malonumo ir pasitenkinimo hormoną – dopaminą. Tokį išskiria ir maistas, bendravimas, seksas ir pinigai. Kai perkrauname puslapį, kad pamatytume, kas naujo – tai smegenyse atitinka kazino rankenėlės patraukimą, kur sužinosi, ar laimėjai, ar ne. Telefono programų tikslas – privilioti žmones būti ten kuo ilgiau ir dažniau. Mus vilioja spalvos, garsai, vibracijos. Atsiranda baimė būti be telefono, nes kažką svarbaus praleisiu.

Tačiau dažnas naudojimas turi ir neigiamą pusę. Bandymas daryti kelis darbus vienu metu, pavyzdžiui, bendrauti ir žiūrėti į telefoną, valgyti ir žiūrėti, naršyti telefone ir tuo pačiu metu žiūrėti TV – lemia, kad žmogaus dėmesys ir atmintis blogėja. Likusiam be telefono žmogui kyla stresas, nerimas, baimė. Net yra ryšys tarp didelio telefono naudojimo ir depresijos. Žmogus mažiau miega, nes ilgai užsibūna telefone, todėl vėliau blogai susikaupia, turi mažiau kantrybės, sunkiau valdo emocijas. Pagrindinė problema, kad telefonas atima labai daug mūsų laiko, kurį turėtume paskirti sveikam maistui, sportui, bendravimui, atsipalaidavimui.

Vaikai iki 2 m. visiškai neturėtų žiūrėti į jokį ekraną, vyresniems galima po truputį naudojimo laiką didinti. Tačiau tai neturėtų būti vaiko „auklė“, nusiraminimo ar baudimo priemonė, ar vienintelė vaiką dominanti veikla. Prie ekranų daugiau būnantys vaikai pasižymi mažesniu savęs valdymu, didesnėmis elgesio problemomis.

Ką daryti? Stebėti, kiek laiko praleidžiate prie telefono. Kodėl tuo metu išsitraukėte telefoną? Nuobodu, pašnekovas ne toks svarbus, nemaloni tema, esu piktas ar pavargęs? Spręskite šias problemas, o ne slėpkitės už telefono. Klauskite savęs, ar pasinaudoję telefonu gavote naudos (kažką išmokau, radau reikalingos informacijos, pabendravau), ar kažką iš jūsų jis atėmė (laiką su šeima, draugais, sportui)? Jeigu esate įpratęs naudotis telefonu per daug, pabandykite bent 1–2 valandoms per dieną išjungti telefoną ir visiškai išjungti telefono programų pranešimus (angl. „Notifications“), kurie iššoka, kai įvyksta kažkas naujo. Viską, ko reikia, rasite vėliau įsijungę tą programą.

Stenkitės, kad tikras ir gyvas gyvenimas būtų įdomesnis ir naudingesnis, nei internetinis telefone!

Kiek žingsnių nuo LKD buveinės iki teatro „Lėlė“?

„Akiračio“ inf.

Ar žinojote, kad Vilniaus teatro „Lėlė“ repertuare yra nemažai spektaklių ir kultūrinių edukacijų, prieinamų asmenims su klausos negalia? Apie tai pasakoja teatro administratorė **Anastasija VORONKOVA**.

Spektakliai

Anastasija – darbuotoja, kuri be išlygų myli „Lėlės“ teatrą, bet ji nori, kad jį pažintume, pamiltume ir spektakliais galėtume mėgautis visi, nesvarbu, kokie skirtingi bebūtume. Todėl praėjusių metų rudenį kartu su kolegomis ėmėsi iniciatyvos įvertinti, kas teatre jau yra pritaikyta asmenims su įvairiais specialiaisiais poreikiais, bet dar nėra tinkamai paviešinta. Taip pat aptarė, ką galima padaryti, jog teatras taptų dar prieinamesnis visiems, tarp jų kurtiesiems ir neprigirdintiesiems.

„Kai peržvelgėme repertuarą, spektaklis „Doriano Grėjaus portretas“ pasirodė besąs geriausiai „pasirengęs susitikti“ su klausos negalią turinčiais žiūrovais. Vėliau panašią nuomonę apie šį spektaklį išsakė ir Vilniaus kurčiųjų centras, – teigė teatro administratorė. – Spektaklis yra be žodžių, jame naudojama neverbalinė komunikacija, o veiksmo pasakojimui naudojami subtitrai. Istorija perteikiama ne per dialogus, o per aktorių vaidybą, objektų judesį, gestus.“

„Doriano Grėjaus portretas“ yra 9–10 klasėje nagrinėjamas programinis kūrinys, tad pagal jį pastatytas spektaklis atliepia vyresniųjų klasių mokinių ugdymosi poreikius. Tačiau dėl kultūrinės ir meninės vertės scenos kūrinys tinkamas bei įdomus ir suaugusiųjų auditorijai.

„Kai fojė susirenka visi žiūrovai, palydime į kamerinę salę, kurioje

Spektakliui „Doriano Grėjaus portretas“ pritaikyti subtitrai.

Teatro „Lėlė“ archyvo nuotr.

telpa iki 30 žiūrovų ir kurioje nėra numeruotų vietų. O ten jau belieka patogiai įsitaisyti ir mėgautis“, – intriguoja teatro administratorė.

Balandžio 16 dieną žiūrovai su klausos negalia taip pat kviečiami į judesio ir lėlių spektaklį pagal Edith Eger knygą „Pasirinkimas“ (režisierė Gintarė Radvilavičiūtė). Vaidinimas bus rodomas su surtitrais: lietuviškais ir angliškais.

Pasak A. Voronkovos, yra ir daugiau teatro repertuare kūrinių, kurie pritaikyti asmenims su kitomis negaliomis, bet didžia dalimi atliepia taip pat ir kurčiųjų poreikius, kaip antai spektakliai mažiesiems (nuo 1 m.) „Apie pasaulį“ ir artėjanti premjera „Apie žmogų“. Tai vaidinimai, skirti nedidelei auditorijai, neilgos trukmės, žiūrovai sėdi ant scenos, netrukdomi gali išeiti ir vėl grįžti į salę, yra ramaus turinio.

„Peržvelgę repertuarą, net patys nustebome, kiek scenos kūrinių, statytų daug anksčiau nei ėmėmės pritaikomumo, jau „veikė“ kaip prieinami arba beveik prieinami asmenims su negalia“, – pasidžiaugė teatro administratorė.

„Lėlės“ teatro repertuare yra nemažai žinomų lietuvių ir pasaulio tautų pasakų motyvais sukurtų spektaklių. Kai žiūrovai iš anksto žino temą, režisieriaus siūlomą interpretaciją sekti paprasta. Be to, temą lengva „skaityti“ personažų laikysenoje ir veiksmuose“, – komentavo pašnekovė.

„Kol kas nedrąsiai, bet svarstome, kad kitų metų pavasarį galėtume žiūrovus pakviesti į pirmąjį spektaklį su LGK vertėju“, – ateities

Asmeninio albumo nuotr.

Anastasija Voronkova.

planais pasidalino A. Voronkova. Dar sakė, kad „Lėlės“ interneto svetainės skyrelis „Informacija klausos negalią turintiems žiūrovams“ pamažėle vis pildysis naujais pritaikytų spektaklių pavadinimais.

Edukacijos

Teatras jauniesiems lankytojams parengęs nemažai edukacijų. Kurtiesiems, kaip teigiama, dauguma iš jų yra visiškai tinkamos, tereikia atvykti su LGK vertėju.

Vien kaip intriguojančiai skamba šių kūrybinių dirbtuvių pavadinimai: „Veltas teatras“, „Juokdarių teatras“, „Šėpos teatras“, „Nebylus teatras“, „Kino teatras“, „Karpinių teatras“. O jeigu dar žinotumėte, kaip smagiai edukacijas pristatė A. Voronkova...

O štai „Šešėlių teatras“ kol kas – iššūkis organizatoriams. Žinia, girdintys vaikai kuria, rodo personažus ir komentuoja apie juos balsu. O kaip kurtiesiems, kai jų rankos užimtos kūryba, tuo pat metu papasakoti, ką veikia jų rodomas personažas?..

Pašnekovė neabejoja, kad išeitis bus rasta. Edukacijos sumanytojas, teatro paveldo saugotojas Rimas Driežis yra nepaprastai kūrybinga asmenybė ir esą visada randa sprendimą. Tačiau A. Voronkova ragina ir teatro lankytojus siūlyti savo idėjas. Juk tik bendrystėje gimsta patys geriausi sumanymai.

Bilietai

„Įgyvendindami prieinamumą socialiai jautrioms žiūrovų grupėms, stengėmės, kad bilietų kaina būtų patraukli. Tad, prieš įsigydami bilietą, būtinai pasidomėkite, kokia nuolaida jums galėtų būti pritaikyta: kaip asmeniui su negalia, senjorui, tiktų šeimos kortelė? Nes nuolaida suteikiama ne tik asmeniui su negalia, bet, jei jis yra nepilnametis, ir jį lydinčiam asmeniui“, – atkreipė dėmesį šaunioji teatro administratorė Anastasija. – O atvykdami į spektaklį, kūrybines dirbtuves ar ekskursiją po Lėlių muziejų su grupe, nepamirškite Kultūros paso.“

Taigi, teisingas atsakymas į klausimą straipsnio pavadinime būtų: Vilniaus teatras „Lėlė“ – ranka pasiekiamas. Daugiau informacijos rasite *www.teatraslele.lt.*

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Gera dalintis gerumu

Rasa RUSOVIČIŪTĖ

Kasmet Vilniaus Šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) parapijos tikinčiųjų bendruomenė pradžiugina kurčiuosius mokinius kalėdinėmis dovanėlėmis. LKNUC bendruomenė sugalvojo, kaip už tai padėkoti.

R. Rusovičiūtės nuotr.

LKNUC: lėkštėje sriubos – puodas dėkingumo.

Smagu, kai matai vaikų veiduose šypsenas ir dėkingumą. Tačiau šį dėkingumą matome tik mes, o taip norėtųsi, kad jį matytų ir tie, kurie nuoširdžiai kasmet ruošia dovanėles mūsų ugdytiniams.

Ir štai prieš trejus metus Šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) parapijoje gimė graži tradicija – sekmadieniais, po šv. Mišių (Sumos), parapijiečiai kviečiami pasivaišinti lėkšte karštos sriubos, maloniai pasibūti, pabendrauti.

Sriubą verda patys parapijiečiai. Ir nuo pat šios gražios iniciatyvos pradžios, jau trečią kartą, parapijiečius prie puodų vieną sekmadienį pavaduoja LKNUC bendruomenės atstovai. Tai mūsų padėka už gerumą.

Šiemet kovo 2-ąją perlinių kruopų su mėsos kukuliais sriubą virė ir Šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) parapijiečius vaišino centro direktorė S. Beniušienė, pedagogės R. Vyšniūnienė, R. Nausėdienė, A. Šantarė, I. Mesevičė, socialinė pedagogė R. Rusovičiūtė.

Džiugu, kad prie šios iniciatyvos kasmet jungiasi vis daugiau LKNUC mokinių. Šis mokinių suvokimas apie dėkingumą labai svarbus jų pačių savivertei: ne tik yra malonu gauti, bet ir duoti, dovanoti, padaryti kažkam gera. Šį kartą pedagogėms talkino Gabija V., Gabrielė P., Dominykas Č., Rugilė V., Mantė S., Maksimas Č.

Ačiū visiems už bendrystę bei aktyvų dalyvavimą.

Vieną kovo sekmadienį, po pamaldų Bernardinų parapijos tikinčiuosius kurčiųjų mokyklos mokytojai ir mokiniai pavaišino savo pačių virta sriuba.

Už aktyvią veiklą R. Dargienei – VKC direktorės padėka.

VKC archyvo nuotr.

P. Rima įteikia dovanėlę „Bičiulių" klubo viešniai V. Vaitkutei.

Po šiųmete Kanapinio kauke – mūsų herojė.

Kodėl metai senjorę lenkia iš tolo?

Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Prieš kiekvieno mėnesio pirmąjį ketvirtadienį vykstantį susirinkimą aptarti su **Rima DARGIENE** asmeninių ar šeiminių reikalų rikiuojasi „gyva" Vilniaus kurčiųjų senjorų klubo „Bičiuliai" narių eilė. O vėliau, susirinkimų metu, ji tampa leidinių apžvalgininke. Tai moteris, besidalijanti su bendraamžiais savo entuziazmu, energija ir žiniomis. Ir pati nenustoja mokytis naujų dalykų, pažinti, keliauti ir dalyvauti.

Kukli, santūri, taktiška, įsijaučianti į kitų situaciją, bet ir ryžtinga, tiesi, kai kalbama apie esminius dalykus. Valinga ir atkakli, bet ir neprimetanti niekam savo nuomonės. Linksma, sociali asmenybė, kartais net valiūkiška, kaip, pvz., šiemet per Užgavėnes, kai tapo Kanapiniu. Pati tikriausia edukatorė, nors pedagogės diplomo ir neturi. Ir kokia situacija bebūtų, tvirtai rankose laikanti moralinį kompasą. Būtent ši savybė R. Dargienę labiausiai išskiria iš kitų.

Tad norėjome ne tik pasikalbėti apie ponios Rimos gyvenimą, bet ir pabandyti suprasti, kaip užsitarnaujama pagarba tarp negalios draugų, kaip išaugama iki neformalių lyderių.

Patikėkite, rasti atsakymą nebuvo lengva, nes tokių asmenybių ypatingumas slypi jų paprastume. Priėjome vienintelės išvados: ką į save įdedame, tokie ir esame. R. Dargienė niekada nenusilenkė aplinkybėms, ji visada pati kūrė ir kontroliavo savo likimą. Tačiau gal išklausę p. Rimos istoriją skaitytojai įžvelgs daug daugiau?.. Dalinamės.

Mokslai

Rimutė gimė Kelmės r., Tytuvėnuose, girdinčiųjų šeimoje. Sako, kad jos sesuo Marijona greičiausiai apkurto vaikystėje persirgusi meningitu. O kodėl ji pati nustojo girdėjusi – niekas nežino. Iš pradžių klausa lyg ir buvo normali, paskui suprastėjo, kol galų gale mergaitė ir visai apkurto.

1957 m. į pirmąją klasę tėvai ją ir metais anksčiau jos vyresnę sesutę išleido į Rusnią, kur veikė kurčiųjų mokykla. Jai baigus trečią, o sesutei ketvirtą klasę, mokyklos paskirtis buvo pakeista – ji buvo pritaikyta asmenims su proto negalia. Kurtieji buvo siunčiami mokytis į Telšių kurčiųjų mokyklą. Čia Rimutė ir baigė 8 klases, arba, kaip sakytume dabar, pagrindinę mokyklą.

Mūsų herojė sako, jog geresnių mokytojų, kaip Telšiuose, niekada daugiau neturėjo: ir reiklūs, labai atsakingi, ir jautrūs, globėjiški kaip tėvai. O kaip su draudžiama gestų kalba ir mušimu per rankas už gestų vartojimą? „Niekada to nepatyriau. Atsakinėti į klausimus reikalavo žodžiu, viskas tikrai taip, bet už gestų kalbos vartojimą tikrai nedaužė per delnus. Gal mokytojams ir nelabai patiko mūsų gestikuliavimas, bet toleravo", – tikino pašnekovė.

Ypač šiltai moteris atsiliepė apie mokytoją iš Rusnės Algį Lapę, vėliau persikėlusį į Kauną ir dirbusį tuometėje Kauno neprigirdinčiųjų internatinėje mokykloje.

Beje, kaip ir daugelis iš atokiausių kampelių susirinkusių vaikų, Rimutė ir Marijona gestų kalbos nemokėjo. Buvo tradicija, kad jos mažuosius mokykloje mokė vyresni vaikai. Pvz., Rimutė jos mokėsi iš šeštokų.

O štai Vilniaus mokykloms – kurčiųjų ir suaugusiųjų vakarinei vidurinei (ją baigė po pertraukos) pašnekovė komplimentų nežarstė. Anot jos, sostinėje tuo metu parengimas buvo kur kas silpnesnis.

„Akiračio" nuotr.

Rima Dargienė.

Vilniaus senjorų klubo „Bičiuliai" narė **Rima Dargienė** kas mėnesį paruošia senjorams leidinių ir naujienų portalų apžvalgas. Vilniaus kurčiųjų bendruomenėje moteris garsėja kaip labai apsiskaičiusi, yra aktyvi narė. Ji puiki, rūpestinga daržininkė. Visada užaugina gausų derlių.

Ir dar. Priešingai dabartinėms nuostatoms, p. Rima stojo į savo mokytojų pusę, kurie reikalavo per pamokas atsakinėti lietuviškai. Ji mano, kad taip mokomi kurtieji buvo kur kas geriau parengiami gyvenimui visuomenėje, visi geriau ar prasčiau galėjo kalbėti sakytine

Asmeninio albumo nuotr.

R. Dargienė buvo „Vikados" spartuolė.

1957 m., I klasė, Rusnė (iš deš. 2 eil. 1-a).

kalba, pramoko rašyti. Nė vienas esą neliko neišmokęs ir gestų kalbos. Anot pašnekovės, dabartinių kurčiųjų mokinių skaitymo ir rašymo įgūdžiai kur kas prastesni.

„Jaunimas Vilniuje turi savo gestus“, – atsiduso pašnekovė. Dėl to, anot jos, senjorams kartais suprasti jaunimą yra sunku. „Skirtumai tarp atskiruose miestuose vartojamų gestų taip pat nemaži“, – pastebėjo moteris. Tikru iššūkiu senjorams suprasti pašnekovė įvardino informacinių technologijų terminiją.

Po mokyklos – iš karto į darbą

R. Dargienės išsilavinimas – vidurinis. Tais laikais, kai ji krimto mokslus, kurtiesiems profesinių perspektyvų buvo nedaug. Faktiškai pasirinkimas po bendrojo lavinimo pagrindinės ar vidurinės mokyklos buvo vienas – Vilniaus amatų mokykla. P. Rima jo atsisakė ir vis tiek buvo priimta dirbti į Vilniaus gamybos mokymo kombinato siuvimo cechą. Tuo metu kombinatas veikė dabartinėse LKD ir Vilniaus kurčiųjų centro patalpose. Siuvimo baras buvo įkurdintas antrame ir trečiame aukštuose, o pirmame veikė stalių ir batsiuvių barai, arba cechai.

Vėliau gamybiniai barai buvo perkelti į Kauno g. naujai pastatytą pastatą, o Šv. Kazimiero g. 3 įsikūrė LKD Centro valdyba. R. Dargienė į naujas patalpas taip ir neperėjo dirbti. Pasinaudojo tuometės Vilniaus gamybinio mokymo kombinato direktoriaus pavaduotojos Vandos Vaitkutės pasiūlymu ir nuėjo dirbti kurčiųjų šeimyninio bendrabučio komendantės pavaduotoja. Tose pareigose sulaukė ir Nepriklausomybės aušros.

Vėliau, žinia, Dariaus ir Girėno gatvėje esančio bendrabučio kambarius kurtieji išsipirko ir privatizavo, komendanto ir jo pavaduotojo pareigybių nebereikėjo. P. Rima tuomet dar kartą sugrįžo į „Vikadą“. O galiausiai, paskutinius 4 metus, likusius iki pensijos, pradirbo RIMI parduotuvėje salės darbuotoja. „Priešingai nei teigia daugelis, man darbas parduotuvėje nebuvo sunkus. Tuo metu RIMI priėmė daug kurčiųjų ir buvo tolerantiškas darbdavys asmenims su klausos negalia“, – tikino pašnekovė.

Asmeninis gyvenimas

Apie šeimyninę laimę ponia Rima nelinkusi pernelyg atvirauti, bet neslepia, kad jai teko pūdą druskos sukrimsti, kol ją surado. Pirmasis jos vyras buvo azerbaidžanietis. Paliko ją su pusės metų sūneliu Ruslanu, išvyko į Tėvynę ir niekada negrįžo. Jam esą netiko lietuviškos vaikų auklėjimo tradicijos. Sūnus tokios išdavystės niekada neatleido, suaugęs pasikeitė pavardę.

„Antras vyras buvo alkoholikas. Neapsikenčiau ir jį išvariau“, – atvirauja moteris. Na, o trečioji santuoka nenuvylė. Susipažino moteris su savo žmogumi kurčiųjų klube. „O kurgi dar susipažinti? Juk visi keliai veda į kurčiųjų klubą“, – šypsosi ji. Šiandien R. Dargienė su vyru Albinu Algimantu Dargiu, sutuoktinio skaičiavimais, bene 40 metų kartu. O vestuves atšoko 2001 m. rugsėjį. Taigi, proga švęsti jau čia pat.

Rima ir Albinas – auksarankiai. Galima sakyti, vien savo pačių rankomis pasistatė ir įsirengė namelį sodo bendrijoje. Ten tikra vasaros rezidencija. Vanduo sodybos šulinyje pakyla iš šimto metrų gylio (šulinį taip pat iškasė vyras). Tačiau pora ir name turi visus komunalinius patogumus: įsirengė vandentiekį, kanalizaciją, namą apšiltino. Tad vos tik paskelbiama šildymo sezono pabaiga, jie pasiima dvi mylimas savo murkles ir šiltajam metų laikui kraustosi į sodą.

„Jūs neįsivaizduojate, kokio dydžio pomidorus Rima užaugina“, – susižavėjusi rankomis bando apibrėžti jų dydį Laura, VKC darbuotoja, – nepriklausomai nuo sodinamos veislės: ar „Broklyn”, „Raisa”, ar avietiniai, visi užauga gražūs ir nepaprastai kvapnūs.“ Žiūri į jos užaugintoms gėrybėms skirtus komplimentus pašnekovė ir patenkinta šypsosi. Tiesa, kokius burtažodžius ji kalba, sodindama daigus į žemę, taip ir neatskleidė. Tad ir vėl belieka truputį pafantazuoti ir manyti, kad kartu su pomidorais daržininkė sodina ir meilę viskam, kas gyva ir yra aplinkui. Todėl toks ir rezultatas.

Moteris labai vaišinga. Jos užaugintų sodo gėrybių: paprikų, pomidorų, krapų, petražolių, česnakų yra skanavęs ir namo parsinešęs ne vienas bendruomenės narys.

Mūsų herojė nemažai privargo kelionėse į sodą ir atgal. Sovietiniais metais viešojo transporto buvo mažai, autobusai kursavo retai. Todėl progai atsiradus įsigijo automobilį ir šiemet jos vairuotojos stažas – jau 42 metai.

„Per tą laiką pakeičiau keturis automobilius: pradėjau keliones „Zaporožiečiu“, paskui persėdau į „Žigulius“, dar vėliau į „Audi“, o dabar vairuoju „Renault“, – vėl valiūkiškai šypsosi pašnekovė.

Pomėgiai

Šaltuosius metų mėnesius R. Dargienė skiria skaitymui. Bene mėgstamiausia literatūra – mokslinė fantastika, o iš ją kada kūrusiųjų, sako, nėra lygių rašytojui Žiuliui Vernui. Vis grįžta prie jo kūrinių ir kaskart atranda naujų dalykų.

Nuolat seka politines, socialines naujienas, ieško įdomių, išskirtinių straipsnių ir istorijų. Tai padeda jai jausti šiandienos pulsą, neatsilikti nuo įvykių. Ir žurnalo „Savaitė“ nė vieno leidinio stengiasi nepraleisti. Ne taip seniai sūnus Ruslanas įtaisė motinai planšetę, tad langas į pasaulį tapo dar didesnis. Jos surinkta ir apibendrinta informacija labai pasitarnauja visiems „Bičiulių“ klubo nariams: apžvalgas parengti pagal senjorų poreikius R. Dargienė geba kuo geriausiai. VKC kolektyvas neatsidžiaugia tokia moters savanoryste.

Namai, sodas, savanorystė „Bičiulių“ klube, aktyvus dalyvavimas Vilniaus kurčiųjų bendruomenės gyvenime, kelionės su bendraminčiais, skaitymo popietės, na, žinoma, ir turiningas asmeninis gyvenimas – tad mūsų herojė neturi kada nuobodžiauti. O kai taip, tai ir metai nedrįsta dažnai jos namų durų varstyti, į širdį belstis.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

LKNUC archyvo ir S. Beniušienės asmeninio albumo nuotr.

Pirma Rugsėjo 1-oji direktorės pareigose, 2020.

Renovuotų patalpų atidarymas, 2023.

Projektinio mokinių kūrinio fone.

S. Beniušienė: „LKNUC – saugi erdvė augti ir tobulėti“

Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras (LKNUC) ir jo direktorė **Svetlana BENIUŠIENĖ** šiemet mini reikšmingas sukaktis. Be to, ramybės neduoda pokyčiai, drebinantys visos švietimo sistemos pamatus. Taigi, pokalbiui su vienintelės likusios veikti kurčiųjų mokyklos vadove priežasčių daugiau negu reikia.

Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Kokias kurčiųjų švietimui reikšmingas datas šiemet minime? Norėtume jomis pasidžiaugti visi kartu.

Viena pagrindinių datų įvardinčiau prieš 220 metų Lietuvoje pradėtą kurčiųjų ugdymą. Tai reikšminga sukaktis visiems Lietuvos kurtiesiems ir jų ugdytojams. Mes nuėjome ilgą, labai vingiuotą kelią ir verti pasidžiaugti pasiekimais.

Lygiai prieš 100 metų Vilniuje pradėjo veikti kurčiųjų mokykla, kuri karo metais buvo uždaryta, tačiau 1945 metų spalį atidaryta iš naujo ir nuo tos dienos niekada neuždaryta. Tad 100 ir 80 metų sukaktys taip pat svarbios mūsų Centrui.

Na, ir galiausiai Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro (LKNUC) pavadinimo 20-metis. 2005 m. liepos 28 d., Švietimo ir mokslo ministro įsakymu, nustojo egzistavęs Vilniaus kurčiųjų internatinės mokyklos pavadinimas. Viską sudėjus į vienus metus susidaro nemenka reikšmingų sukakčių puokštė. Planuojame ne tik rutinines veiklas, darbus, bet ir šventę, į kurią būtinai pakviesime.

Prieš 5 metus ir tris mėnesius tapote LKNUC direktore. Apžvelkime Jūsų penkmetį.

Dairydamasi atgal, svarstau, kad padariau nepakankamai, bet gal ir ne taip mažai... Į tuos metus juk pateko ir COVID-19 pandemija, ir kurčiųjų darželio Bistryčios g. 9A reorganizavimas, darželio remontai, įtraukiojo ugdymo pradžia, ugdymo skaitmenizavimo spartinimo startas. Man, kaip naujai vadovei, buvo sunku. Daug reikėjo išmokti, praminti naujus takus, prisitaikyti. Bet tie metai mane užgrūdino, o tai, jog sutikau likti antrai kadencijai, lėmė mano pačios pasitikėjimas savo jėgomis, kolektyvo palaikymas ir dar visa virtinė nerealizuotų pokyčių: neįrengtas mokyklos stadionas, nesutvarkytas bendrabutis. Dar yra nemažai idėjų, kaip tobulinti, gerinti. Ir džiugu, kad yra daug bendraminčių ir padėjėjų.

Kokia LGK vartojimo padėtis mokykloje šiandien? Kokie nacionalinio žinių patikrinimo rezultatai? Tai klausimai, dominantys visą kurčiųjų sistemą.

Gerbiu gestų kalbą ir visuomet sakiau, kad neįmanoma vesti pamokų jos nemokant. Bet taip pat kartoju, kad tam, jog galėtume vesti pamokas gestų kalba, jos mokėjimo lygis turi būti labai aukštas, o tai jau nėra paprasta. Išmokti kelis gestus nereiškia mokėti gestų kalbą.

Vertimo paslaugos teikiamos šiuo metu trijų mokytojų pamokose. Kiti mokytojai susitvarko patys. Kai kurių jų gestų kalbos žinios nėra puikios, bet mokiniai prie jų pripratę ir „susišneka“.

Bendra mokytojų trūkumo situacija šalyje tikrai nepalengvina mūsų užduoties. Kai ieškome mokytojų, pirmiausiai renkamės dalyko specialistą, gebantį paruošti egzaminams, išmanantį dalyką. Tai įpareigoja ir įstatymai – rinktis kvalifikuotą specialistą.

Jei mokytojas „prigyja“ LKNUC, jis vis labiau įsilieja į bendruomenę ir gestų kalbos mokosi natūraliai ir labiau motyvuotai. Mūsų centre veikiantis Gestų kalbos sklaidos ir mokymo skyrius (buvęs Gestotyros ir mokymo priemonių rengimo skyrius) ir jo specialistai visada pasirengę padėti mokytojams. Taip pat ir mokiniams, techniniam personalui.

Tikėtis, kad 100 proc. visi darbuotojai mokės gestų kalbą, būtų turbūt nerealu, bet didinti mokančiųjų skaičių būtina. Džiaugiuosi, kad mūsų gretas papildo ir nemažas būrys kurčiųjų kolegų (padėjėjų, vertėjų, specialistų). Tačiau apgailestauju, kad tarp kurčiųjų vis dar neatsiranda mokytojų dalykininkų, kurie galėtų puikiai įsilieti ir mokyti gimtąja kalba.

Kai dėl pasiekimų vertinimo, tai šioje srityje tenka susitaikyti su šiokiu tokiu pralaimėjimu. Porą metų taikyti pritaikymai vėl panaikinti siekiant įvertinti „tikrąją mokinių pažangą“. Deja, kurtiesiems tai ženkliai pablogino padėtį. Nepritaikytos patikrinimų užduotys „paskandino“ mūsų mokinius ir rezultatai tikrai nėra geri. Ypač lietuvių kalbos.

Kaip manote, ar kurčiųjų mokyklos turi ateitį?

Mano supratimu, įvairovė ir yra demokratijos pagrindas. Tai, kad Lietuvoje išliko kurčiųjų bei specialiosios mokyklos ir kad tėvai turi teisę rinktis, yra didžiulė dovana. Mes visi esame skirtingi, turime skirtingus požiūrius, lūkesčius. Vadinti kurčiųjų ugdymą kurčiųjų mokykloje diskriminacija, kaip kad yra „bandymų“ taip sakyti, gali tik nieko apie kurčiuosius ir jų kultūrą neišmanantis žmogus, kuris visus vertina per tą pačią neįgalumo prizmę.

Apie kurčiųjų kultūrą, identitetą, kalbą ir bendruomenę nekomentuosiu. Tai turėtų daryti šios srities ekspertai. Komentuosiu kaip švietimo įstaigos vadovė. Galimybė pasirinkti yra teisė, o kad tokia teisė būtų įgyvendinta, reikia sudaryti sąlygas. Kurčiųjų mokykla kaip alternatyva turi išlikti. Tarptautinė patirtis tai irgi įrodo. Tos šalys, kurios paskubėjo ir uždarė tokias mokyklas, dabar gailisi. Na, bent jau tų šalių kurtieji. Politikai, matyt, deklaruoja sėkmingą įtrauktį. Bet jos nėra. Kurčiųjų atžvilgiu ji yra nevisavertė. Niekas tose mokyklose neišmoko gestų kalbos, nepuoselėja kurčiųjų tradicijų. Sprendimas yra gestų kalbos vertėjas. Bet tai toli gražu nėra sprendimas, o greičiau pasiteisinimas.

Panašius sprendimus matome ir Lietuvoje. Reorganizavus Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinę mokyklą per metus sunaikinta ir visa mokyklos bendruomenė. Mokiniai išsilakstė kas kur, o likę mokytis bendrojo ugdymo mokykloje kenčia, kad ir kiek mokykla

Rugsėjo 1-oji, 2024 m.

Mokytojų komanda sporto šventėje.

LKNUC vieši D. ir K. Lavrinovičiai.

Mašinėlėje: Erasmus+ darbo stebėjimo vizitas, Slovėnija.

Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras šiemet mini daug sukakčių. 2005 metais pakeistas jo pavadinimas į dabartinį. Prieš 220 metų pradėtas kurčiųjų ugdymas Lietuvoje. Prieš 100 metų pradėjo veikti kurčiųjų mokykla Vilniuje. Centrui 5 metus vadovauja direktorė **Svetlana Beniušienė**. Direktorė papasakojo apie centro veiklas ir planus.

besistengtų mokytis gestų ar perprasti kurčiųjų ugdymo ypatumus. 2025–2026 mokslo metams jau gavome kelių besimokančių Panevėžyje mokinių prašymus įstoti į LKNUC.

Kaip duotas startas neįgaliųjų įtraukčiai paveikė LKNUC?

Įtrauktis LKNUC paveikė priešingai, negu galėjome tikėtis. 2024–2025 mokslo metais mokinių skaičius padidėjo. Atėjo 5 mokiniai iš bendrojo ugdymo mokyklų, patyrę ten nesėkmes, patyčias.

Nebijau dėl LKNUC ateities, bent jau artimiausius 10 metų. Mokinių yra daug, mokyklos statusas stabilus, augame, puoselėjame aplinką, tobulėjame.

LKNUC patikėta Nacionalinio konsultacinio centro funkcija. Kas tai yra?

Mūsų pavadinime yra žodis „Lietuvos“, tad savaime savo veikla apimame visą šalį. Įsitvirtinus įtraukiajam ugdymui pagal Švietimo įstatymą sustiprintas švietimo pagalbos teikimas bendrojo ugdymo mokyklose.

Dėl sukauptos patirties, specialistų koncentracijos bei praktinės veiklos konsultavimas kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo klausimais patikėtas LKNUC. Sudaryta mobili specialistų komanda, kuri pagal poreikį važiuoja į bet kurią mokyklą, konsultuoja vietoje, nuotoliu, individualiai. Taip pat konsultuoja šeimas, kurių vaikui ką tik diagnozuotas klausos sutrikimas. Tai darome bendradarbiaudami su šeimų, auginančių kurčius ir neprigirdinčius vaikus, bendrija PAGAVA. Įsteigę grupę KLAUSA, siekiame suteikti kuo išsamesnę informaciją šeimai ir padėti jai susiorientuoti sistemoje.

Mokymasis arčiau namų, negyvenant bendrabutyje, irgi yra pasirinkimas, kuriam tėvai turi teisę. Ir jokio čia prieštaravimo nėra. Jei mokinys lieka mokytis savo pasirinktoje bendrojo ugdymo įstaigoje, tai jo ir jo tėvų teisė, kurią mes padedame užtikrinti. Bet mūsų specialistai nėra stebukladariai, kurie „pagydo“ kurčiuosius ir padaro juos „normaliais“. Jie dalinasi savo sukaupta patirtimi, žiniomis, o mokytojų pareiga pritaikyti jas esamoje situacijoje. Kitaip tariant, su įtraukiojo ugdymo pradžia išsiplėtė mūsų konsultacinė funkcija.

Centras įgyvendina daug projektų. Kokia jų kuriama nauda?

Nuo 2018 m. esame tarptautinio tinklo HIPEN nariai. Per pastaruosius 5 metus suintensyvinome savo veiklą tinkle ir turime apčiuopiamų rezultatų. Partnerystėje su HIPEN nariais iš visos Europos įgyvendinome ir įgyvendiname ne vieną tarptautinį projektą. Užsirekomendavome kaip patikimi partneriai, laiku ir kokybiškai atliekantys mums patikėtas užduotis. Dauguma projektų, tokių kaip ADAPT, „Make it work“, „Sign for Change“ yra skirti mokymo medžiagai kurčiųjų ugdymui kurti. Plačiau apie juos rasite informacijos mūsų tinklapyje.

Sukurtus „produktus“ reklamuojame per socialinius tinklus, taip pat „gyvai“, važinėdami po Lietuvos mokyklas ir juos pristatydami. Sukurta mokymo medžiaga prieinama viešai, ją tik reikia prisijaukinti.

Šiuo metu esame įsitraukę į 2 tarptautinius projektus. Pagal juos kuriame jogos praktikos kurtiesiems bei anglų kalbos mokymosi žinomų pasakų pagalba metodikas. Į projektų įgyvendinimą įsitraukia visi: nuo mokinių iki mokytojų, gestų kalbos specialistų. Šiemet su įvairiais partneriais pateikėme paraiškas dar 3 projektams, laukiame rezultatų.

Be tarptautinių partnerysčių, daug investuojame ir į mokinių, mokytojų bei kitų specialistų tobulėjimą. Tam tikslui turime Erasmus+ akreditaciją, kuri kasmet mūsų bendruomenės nariams atveria galimybes dalyvauti tarptautiniuose mokymuose bei vykti į darbo stebėjimo vizitus, mokinių mobilumus Europoje. Per 2 metus į įvairius mokymus ir mainus jau išvyko daugiau kaip 15 mokytojų ir per 20 mokinių.

Tai leidžia mums ne tik atsivežti mokymo naujovių, bet ir pasilyginti, įsitikinti, kad turime tikrai gerą situaciją, o neretai ir daug geresnę nei kitose Europos valstybėse. Mokiniai tampa atviresni, nebijo bendrauti, susiranda draugų kitose šalyse. Mokytojai irgi susidraugauja, kuria partnerystes, bendradarbiauja, dalinasi patirtimi. Visada užtikriname, kad mokymuose dalyvautų ir mūsų kurtieji kolegos, pasirūpiname gestų kalbos vertimu visos išvykos metu. Bendradarbiaujame su Lietuvių gestų kalbos vertėjų centru, kuris skiria vertėjus šioms kelionėms. Tai praturtina ir juos.

LKNUC tinklalapis ir „Facebook“ paskyra – veiklų viešinimo pavyzdys kitiems.

Tai yra mūsų scena, kurioje rodome, ką turime. Pamažu iš kuklios „Facebook“ grupės „LKNUC grupė“ peraugo į bendruomenę, kurioje informacija dalinasi ne tik priskirti administratoriai, bet visi: mokiniai, mokytojai, tėvai. Grupė gyva, čia atsispindi daug įvykių, renginių. Tėvams svarbu matyti grįžtamąjį ryšį ir savo vaikus, keliaujančius, kuriančius. Informacijos pateikimas gestų kalba ženkliai padidino mūsų sekėjų gretas.

Koks yra šiandieninis LKNUC Jūsų akimis?

Visuomet siekiau, kad tobulėtų ne atskiri specialistai, bet tai darytume visi kartu ir kad augtume kaip kompetentinga įstaiga. Nebūna savaitės, kad mūsų centre neatliktų praktikos vienos ar kitos specialybės studentai. Mokytojai nuoširdžiai dalinasi patirtimi, patys tobulėja, siekia aukštesnių kvalifikacinių kategorijų. Į bet kurią pamoką galima ateiti drąsiai kaip į atvirą. Šiandien LKNUC yra atvira, nuolat besimokanti bendruomenė, kurioje kiekvienas gali reikštis ir realizuotis. Saugi erdvė augti, tobulėti, mokytis.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Ar pritaikymas per patikrinimą yra palengvinimas, ar įtraukties požymis?

Ar šiemet nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai buvo pritaikyti asmenims su klausos negalia?

„Akiračio“ inf.

Asmeninio albumo nuotr.

Svetlana Beniušienė.

Lengvai skaitoma kalba jau vasarį paskelbėme trumpąją žinutę apie mokinių pasiekimų patikrinimą ir kilusį masinį pasipiktinimą jų nepritaikymu asmenims su specialiaisiais ugdymosi poreikiais (SUP). Tačiau skaitytojams pageidaujant išsamesnio komentaro šia tema, jo kreipėmės į **Svetlaną Beniušienę**, kuri yra „Akiračio“ konsultantė švietimo klausimais.

„Šių metų nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai (sutrumpintai – NMPP) išties nebuvo niekaip pritaikyti kurtiesiems. Atlikimo laikas buvo prailgintas 50 proc., dalyvavo gestų kalbos vertėjas. Bet užduotys buvo tokios pat, kaip ir girdintiems mokiniams. Tas pats buvo su dešimtokų ir dvyliktokų bandomaisiais patikrinimais.

Jau vyko nemažai diskusijų šia tema ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje, ir LR Seime. Nevyriausybinės organizacijos, tokios kaip „Lietaus vaikai“ ar Lietuvos kurčiųjų draugija, aršiai kritikavo tokį nepritaikymą. Mes, kaip ugdymo įstaiga, taip pat ne kartą prašėme palikti pritaikymą kurtiesiems ir kitų SUP turintiems mokiniams. Bet ministerija nuspendė kitaip, siekdama lygybės ir objektyvumo.

Tiesa, po patikrinimų mūsų mokiniams vis vien buvo pritaikytas koeficientas ir balai pakilo. Tačiau toks nesąžiningumas sukėlė daug streso ugdytiniams.

Ar ateityje pavyks iškovoti pritaikymus, negaliu atsakyti. Nes, viena vertus, pritaikymas yra palengvinimas, kita vertus – įtraukties požymis. Bet kuriuo atveju, mūsų mokiniams šie patikrinimai tampa vis sunkiau įkandami, ir vidurinio ugdymo perspektyvos vis labiau blėsta.

Siekti vidurinio išsilavinimo jau dabar yra tik gabiųjų privilegija. Didžiosios daugumos kurčių mokinių lauks profesinis mokymas. Tokios tendencijos yra ne tik Lietuvoje, Europoje tai jau seniai yra realybė. Tik gabūs ir darbštūs siekia vidurinio išsilavinimo ir galimybės stoti į aukštąsias mokyklas.

Lietuva liko bene vienintele šalimi, suteikiančia vidurinį išsilavinimą kurtiesiems jiems skirtoje mokykloje. Pasaulyje gimnazines klases kurtieji lanko kartu su girdinčiaisiais bendrojo lavinimo mokyklose ir labai sunkiai dirba jo siekdami. Vidurinis ugdymas nėra vien laiko leidimas mokykloje su draugais. Tai sunkus darbas savo ateities labui. Ir arba reikia tam subręsti, arba susitaikyti su tuo, kad teks rinktis profesinį mokymąsi.“

Šiemet per pasiekimų patikrinimą kurtiesiems jokių pritaikymų nebuvo, visos užduotys buvo kaip girdintiesiems.
Ilgesnis atsakymų rengimo laikas ir gestų kalbos vertėjo dalyvavimas nebuvo pritaikymas.

Kurčiųjų meno mėgėjų stovykla

Justina VERTELKAITĖ

Stovykloje Prienuose: gausus būrys kurčiųjų meno entuziastų, lektoriai, savanoriai ir organizatoriai.

Vasario 28 – kovo 2 dienomis Prienų rajone vyko pirmoji istorijoje kurčiųjų meno mėgėjų stovykla, subūrusi 80 klausos negalią turinčių saviveiklininkų iš įvairiausių Lietuvos miestų ir miestelių. Kaip teigė stovyklos organizatoriai, tai buvo kūrybinis startas naujai LKD meno šventės idėjai.

Pasirengti 2025 metų Kurčiųjų meno šventei surengta meno mėgėjų stovykla. Joje tobulinosi 80 meno mėgėjų.

Paskaitos. Pirmoji stovyklos diena buvo skirta teoriniam susipažinimui su skirtingomis meno šakomis. Lektorius Jurgen Endress papasakojo apie poezijos gestų kalba raišką ir jos meninę vertę. Mykolas Balaišis ir Jūratė Pugačiauskienė kalbėjo apie imituojamosios dainos ypatumus ir pasidalino patarimais, kaip paslėpti scenoje padarytas klaidas. Apie kūno judesius ir neverbalinės kalbos galimybes teatre dalinosi lektorė Jūratė Viničenkienė, o Jorinta Radavičienė nuotaikingai pristatė populiariausius šokių žanrus ir kiekvienam jų būdingą aprangos stilių bei žingsnelius.

Lektoriai ne tik dėstė teorinius žanrų niuansus, bet ir patys pademonstravo trumpus pasirodymus. Vakarą užbaigė lektorė Jorinta, išju-

A. Dambrauskonjūtė

Užsiėmimų akimirkos.

dindama visus susirinkusius bendram šokiui.

Praktiniai užsiėmimai. Jau kitą dieną visi saviveiklininkai susiskirstė į grupes pagal dominančias meno sritis: imituojamoji daina, poezija, vaidyba, šokis – ir prasidėjo intensyvus darbas. Kartu su grupių vadovais saviveiklininkai siūlė idėjas ir kūrė savo pasirodymų siužetus.

„Gavę stovyklos dalyvių sąrašą, mes kartu su lektoriais, remdamiesi ankstesnių metų pasirodymų patirtimi, preliminariai numatėme, kokie žmonės rinksis vieną ar kitą grupę. Ir likome labai nustebinti, nes ne visais atvejais buvome teisūs!“ – atkreipė dėmesį į svarbų pokytį stovyklos koordinatorius, LKD viceprezidentas Paulius Jurjonas.

Kurčiųjų poezija. LKD meno šventės scenoje įprasta matyti imituojamosios dainos, šokio ir teatro pasirodymus, o šiemet prie programos pirmą kartą jungiasi ir kurtieji poetai. „Stovyklos metu buvo skatinta idėja jungti skirtingų miestų ir skirtingų meno sričių pasirodymus. <...> Kurčiųjų poezija labai tinka apjungiant pasirodymų mintis ar skirtingus žanrus bei labai noriai priimama kurčiųjų bendruomenės. Mus tikrai nustebino susirinkęs toks gausus poetų būrys, kurie noriai prisijungė prie bendros festivalio temos kūrimo“, – džiaugėsi LKD projektų vadovė Donata Lukošienė.

„Didelis poezijos srities koordinatorės Anželikos Teresės indėlis, kuri dirbo kartu su profesionalu kurčiuoju vokiečių lektoriumi Jurgen Endress. Šiems lektoriams teko didelis iššūkis repetuoti ir rengti savo grupės pasirodymus bei organizuoti tarptautinį vertimą, nors po stovyklos dalyviai nepriklauso jokiam kolektyvui, su kuriuo galėtų tęsti repeticijas“, – apie idėją į programą įtraukti kurčiųjų poetų pasirodymus komentavo D. Lukošienė.

Kitokia meno šventės idėja. Visgi tai – ne vienintelė naujiena, kuri laukia meno festivalio žiūrovų. Priešingai nei iki šiol buvo įprasta, šiemet bus pristatomi ne keletas skirtingų miestų kolektyvų pasirodymų, o kuriama bendra visų kurčiųjų meno mėgėjų programa. „Tai – kosminis projektas! – nuo pat pirmųjų stovyklos akimirkų kartojo lektorius Mykolas Balaišis. – Sužinoję apie idėją sujungti visus saviveiklininkus bendram pasirodymui, susiėmėme už galvų – kaip reikės tai įgyvendinti? Bet esame drąsūs naujovėms ir iššūkiams, tad, pasiraitoję rankoves, kartu su kolegomis kibome į darbus. Labai tikimės, kad pirmasis blynas bus neprisvilęs ir ši idėja „prilips“ tiek saviveiklininkams, tiek žiūrovams.“

Lektoriai apie rezultatus. Jam pritarė ir kiti stovyklos lektoriai. „Esu jau pratusi dirbti su savo kauniečių moterų kolektyvu, vienos kitas puikiai pažįstame, tad tikrai nerimavau, nežinojau, ko tikėtis prie šokėjų grupės prisijungus saviveiklininkams iš kitų miestų. Visgi galiu pasidžiaugti, kad per tokį trumpą laiką mums pavyko sustatyti ir puikiai išmokti vieną pilną šokį!“ – apie stulbinamą rezultatą kalbėjo J. Radavičienė. O lektorė J. Viničenkienė pasidžiaugė, kad kuriant teatro grupės pasirodymo epizodus labai aktyviai visame kūrybiniame procese dalyvavo patys saviveiklininkai.

„Mano tikslas buvo perteikti kuo daugiau sukauptos patirties kurtiesiems poetams, kad jie drąsiai stovėtų meno šventės scenoje ir savo kūriniuose atlieptų lietuvių gestų kalbos reikšmę. Juk 2025-ieji – ypatingi metai, kuomet jūsų bendruomenės minės gestų kalbos pripažinimo jubiliejų“, – po stovyklos mintimis dalinosi lektorius iš Vokietijos Jurgen Endress.

Reikėjo atsinaujinti. Ko gero, kiekvienam skaitytojui įdomu sužinoti, kas paskatino pakeisti įprastą LKD meno šventės koncepciją? „Kurčiųjų meno mėgėjų stovyklos idėja sukosi LKD vadovų galvose jau kelerius metus. Kasmetinė meno šventė yra labai svarbi ir graži tradicija, tačiau visiems svarbiems dalykams reikia atsinaujinti ir tobulėti. Dėl to norėjome sukviesti saviveiklininkus iš visos Lietuvos į vieną vietą ir kartu pergalvoti, kaip norime pateikti žiūrovams šventę šiais metais. Tikimės, kad nuo šiol ši stovykla bus kasmetinė ir tobulės kartu su jos organizatoriais ir dalyviais“, – sakė D. Lukošienė.

Iš arti stebėjusi stovyklos darbą, LKD projektų vadovė ragino „Akiračio“ skaitytojus nepraleisti šių metų meno šventės (festivalio) (žr. žinutę 3 psl.) ir žadėjo, jog ji bus ne tik kitokia, bet ir labai ypatinga. Kurčiųjų meno mėgėjų stovykla surengta įgyvendinant LKD projektą „Kurčiųjų meno festivalis“, jį finansuoja Lietuvos kultūros taryba.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Kurčiųjų švietimas tarpukario Vilniuje

Ramunė BUIKAUSKIENĖ

Lygiai prieš šimtą metų, rudenį, Vilniuje duris atvėrė lenkų valdžios įkurta kurčiųjų mokykla. Šio laikotarpio įvykiai paliko ryškų pėdsaką Lietuvos kurčiųjų švietimo istorijoje. Būtent šioje mokykloje dirbo mokytojai **Marija STELMOŠENKO** ir **Jonas GLEMBOCKIS** – asmenys, kurie vėliau tapo svarbia Lietuvos surdopedagogikos istorijos dalimi ir padarė įtaką visai kurčiųjų bendruomenei.

Likimas man padovanojo galimybę gyvai išklausyti a. a. Teresos Vandos Hryhorovič (Stankevič) pasakojimą – jos vaikystės ir jaunystės atsiminimus iš tarpukario ir pokario Vilniaus. Remdamasi šiais prisiminimais, parengiau istoriją apie to meto kurčiųjų gyvenimą ir švietimą.

Tačiau verta paminėti, kad kai kurios detalės gali būti netikslios. Trūksta istorinių dokumentų, oficialių liudijimų, o skirtingų žmonių prisiminimai ne visuomet sutampa – juk atmintis gali iškreipti kai kuriuos įvykius. Be to, nėra tikslių duomenų, kuriais metais ir kurioje vietoje veikė ši mokykla, nes kurčiųjų klasės būdavo prijungtos prie girdinčiųjų mokyklų ir vis perkeliamos į kitas vietas. Nepaisant to, ši istorija – vertinga praeities dėlionės dalis, padedanti geriau suprasti kurčiųjų švietimo raidą.

Lietuviškoje spaudoje minimi kurtieji

Po pirmosios kurčiųjų mokyklos uždarymo 1844 m., Vilniuje kurčiųjų mokymas nutrūko net 82 metams.

Pastatas Vytauto g. 27, kur lenkų valdžios metais mokėsi kurtieji.

Kurtieji mokiniai ir jų mokytojai, 1931 m.

Kurčiųjų švietimas tarpukario Vilniuje

XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje miestas išgyveno didžiules ekonomines, kultūrines ir politines permainas: Vilniaus universiteto uždarymą, rusifikacijos politiką, antrojo sukilimo numalšinimą, miesto plėtrą, lenkų ir lietuvių tautinį atgimimą, Pirmąjį pasaulinį karą, kovą dėl Vilniaus ir besikeičiančias valdžias. Ši politinė ir kultūrinė sumaištis nulėmė, kad kurčiųjų švietimas liko antraeilis – jam nebuvo skirta nei išteklių, nei dėmesio.

Vis dėlto Vilniaus inteligentai ne kartą kėlė klausimą apie kurčiųjų švietimo būtinybę. Apie tai rašyta to meto leidiniuose. Pvz., 1889 m. lietuvių tautinio atgimimo laikraštis „Varpas“ paskelbė straipsnį „Iš tėvyniškos dirvos“, kuriame išsakytos Varšuvos kurčiųjų instituto inspektoriaus mintys: „Institute turime mokintinius isz Lietuvos, delko-gi jus, Lietuvei, nesudarote nors mažo žodynėlio lenkiszkai-lietuviszko, idant butn iszmokinti jusu nebylius nors kelis žodžius tėviniszkoje kalboje?“ (Išvertus: „Institutas turi mokinių iš Lietuvos, tad kodėl jūs, lietuviai, nesudarote bent mažo lenkų-lietuvių kalbos žodynėlio, kad būtų galima išmokyti jūsų nebylius bent kelių žodžių gimtąja kalba?“)

Tuo metu tik nedaugelis kurčiųjų galėjo siekti išsilavinimo – dažniausiai tik tie, kurių tėvai buvo pasiturintys. Žinoma, kad kai kurie kurtieji iš Lietuvos mokėsi Varšuvos ir Peterburgo institutuose. 1889 m. šiose dviejose mokyklose iš viso mokėsi apie 150 kurčiųjų lietuvių.

T. V. Hryhorovič prisimena, kad jos tėvas Janas, gimęs Vilniuje, taip pat mokėsi Varšuvoje, kur susipažino su būsima Teresos motina Marija, kilusia iš Kijevo. Tų pačių metų „Varpas“ publikavo dar vieną straipsnį, kuriame išsakytas svarbus pastebėjimas, lietuviškai būtų verčiamas taip: „Jų atsiras dar daugiau, jei tik institutas bus įsteigtas pačioje Lietuvoje ir nebus pernelyg brangus.“

Po ilgos pertraukos – Kurčiųjų mokykla Vilniuje

1920 m. spalio pradžioje Lenkijos maršalas Jozefas Pilsudskis įsakė generolui J. Želigovskiui užimti Vilnių. Taip buvo sukurta vadinamoji Vidurinioji Lietuva – laikina valstybė, kurios sostine tapo Vilnius. Netrukus ši teritorija buvo prijungta prie Lenkijos, o Vilnius virto vaivadijos centru – periferiniu pasienio miestu tarp nepriklausomos Lietuvos ir SSRS.

Šis laikotarpis atnešė teigiamų pokyčių kurtiesiems. Po daugelio metų laukimo pagaliau imta spręsti Vilniaus inteligentų keliamą klausimą dėl kurčiųjų švietimo. 1925 m. rudenį Vilniaus valdžia, atsakinga už švietimą, oficialiai įsteigė kurčiųjų-nebylių mokyklą.

Apie mokyklos atidarymą buvo plačiai paskelbta skaitomiausiuose Vilniaus krašto laikraščiuose. Juose Vilniaus mokyklų inspektorius pranešė, kad į naująją valstybinę specialiąją mokyklą kurtiesiems bus priimami 7–14 metų vaikai. Kaip nurodoma dokumentuose, mokykla buvo įsikūrusi Trakų g. 14 (tuo metu buvo nurodytas toks namo numeris), valstybinės mokyklos patalpose.

Kaip rodo 1925 m. spalio mėn. Vilniaus mokyklų inspektoriaus bylos duomenys, tuo metu mokykloje jau buvo apie 20 kurčių vaikų, gimusių 1910–1918 metais. Sudarytame sąraše buvo nurodytas vaikų tikėjimas – dauguma jų buvo katalikai, taip pat buvo keli judėjų (žydų) tikėjimo mokiniai.

Mokyklos įkūrėja ir pirmąja vadove tapo Zofija Straicheruvna, kuri dirbo ne tik administracinį darbą, bet ir pati mokė vaikus. Jos Vilniaus mokyklų inspektoriui 1927 m. pateiktuose pareiškimuose minima, kad jai tekdavo per savaitę vesti net 30 pamokų trims klasėms, šis darbo krūvis buvo itin sunkus. Vėliau jai padėti buvo paskirtos dvi darbuotojos: Genovefa ir Jadvyga.

Dėstomoji kalba mokykloje buvo lenkų, vaikai ten mokėsi septynerius metus. Nors mokykla dirbo pagal bendrojo lavinimo mokyklų programą, buvo atsižvelgiama į kurčių vaikų mokymosi ypatumus. Be įprastų mokomųjų dalykų, mokiniai buvo ruošiami ir praktiniams amatams – jie mokėsi siuvimo, staliaus darbų ir knygrišystės. Mokykla neturėjo specialiai kurtiesiems pritaikytų vadovėlių, bet mokymas buvo nemokamas.

Didelė problema buvo tai, kad mokykla neturėjo bendrabučio. Vaikai, atvykę iš Vilniaus krašto ar kitų regionų, gyveno privačiuose butuose. Deja, dauguma kurčių vaikų iš nepasiturinčių šeimų neturėjo galimybės lankyti mokyklos dėl finansinių priežasčių. Tie, kurie baigė mokyklą ir norėjo įgyti specialybę, ieškodavo vietų privačiose dirbtuvėse.

Atsižvelgdamas į kurčių vaikų tėvų prašymus, Vilniaus mokyklų inspektorius S. Staroščiak kreipėsi į provincijos Socialinės rūpybos skyrių ir Vilniaus miesto valdžią, prašydamas atidaryti internatą nepasiturinčių šeimų kurtiems vaikams. Nors nėra tikslių istorinių duomenų apie jo įsteigimą, bet pagal skelbti parengtą 1927–1928 mokslo metų dokumentą galima daryti prielaidą, kad internatas vis dėlto buvo įkurtas. Skelbime buvo nurodoma, kad naujais mokslo metais bus priimami kurtieji vaikai mokytis mokykloje-internate, įsikūrusiame Witoldova Nr. 37 (dabartinė Vytauto g. 27).

Klestinti kurčiųjų mokykla Žvėryne

Nuo 1929 m. mokyklai vadovavo Janas Hynekas, kuris ne tik dirbo mokytoju, bet ir ėjo Krikščioniškosios kurčiųjų draugijos pirmininko pareigas. Kartu su juo čia dirbo jau žinomi specialistai – Marija Stelmošenko, Jonas Glembockis bei darbų mokytoja Jadvyga Kalinovska. Atėjus kvalifikuotiems mokytojams kurčiųjų ugdymas tapo vis labiau organizuotas ir profesionalus.

1930 m. Vilniaus kurčiųjų mokykloje buvo jau 4 klasės, kuriose mokėsi 45 vaikai. Tačiau, remiantis 1929 m. statistika, Vilniaus krašte tuo metu gyveno net 139 mokyklinio amžiaus kurtieji, vadinasi, didelė dalis jų vis dar neturėjo galimybės mokytis. Mokyklai plečiantis, mokinių skaičius palaipsniui augo: 1938–1939 mokslo metais joje jau mokėsi 68 mokiniai. Mokykloje buvo griežta tvarka ir disciplina. Ši kurčiųjų mokykla buvo pavadinta vyskupo J. N. Kosakovskio vardu, siekiant pagerbti

Kurčiųjų mokyklos bendruomenė prie mokyklos Žvėryne, 1934 m.

jo, pirmosios šalies kurčiųjų mokyklos iniciatoriaus, atminimą.

Marija Stelmošenko, kurčiųjų ugdymo srityje dirbusi net 36 metus (1930–1966 m.), savo atsiminimuose rašė: „1930 metais rugsėjo 1 d. pradėjau dirbti Vilniaus kurčiųjų mokykloje Nr. 3. Klasėje buvo 12 mokinių. Dirbant su 12 kurčiųjų, drausmę palaikyti buvo nesunku, tačiau jų mokymas be galo sunkus. Kurčiųjų klasės buvo prijungtos prie masinių (bendrojo lavinimo – *aut.*) mokyklų, kur girdintieji labai skriaudė mano kurčiuosius.“

Jonas Glembockis (dirbo 1931–1962 m.) savo rankraštyje rašė apie savo kelią į kurčiųjų pedagogiką: „1929 m. rugpjūčio mėn. buvau komandiruotas į Varšuvą mokytis Specialiosios Pedagogikos institute, kurį baigęs 1930 m. birželio mėn. gavau kurčiųjų-nebylių mokytojo diplomą. Paskirtas į Vilniaus kurčių-nebylių mokyklą mokytoju, joje pradėjau dirbti tik 1931 m. vasario mėn. 1 d., nes sunkiai sirgau plaučiais. Dirbdamas Vilniaus kurčiųjų-nebylių mokykloje neatitraukęs nuo darbo, įgijau aukštąjį mokslą Vilniaus universitete humanitariniame fakultete pedagogikos srityje. 1935 m. baigiau studijas ir gavau filosofijos magistro diplomą. Studijų bėgyje 1937 m. to paties universiteto medicinos fakultete įgijau logopedijos specialybę ir gavau logopedo diplomą. 1938 m. iš spaudos išėjo mano parašytas darbas „Kalbos ydų taisymas“.

Tuo metu J. Glembockis buvo vienas labiausiai išsilavinusių ir kvalifikuotų kurčiųjų pedagogų, kuris gilinosi į logopediją bei kalbos sutrikimų taisymą. Jo darbai paliko ilgalaikį pėdsaką kurčiųjų ugdyme.

MRF MEDIJŲ REMIMO FONDAS

LiMi Style – asmeninio verslo kelionė

„Akiračio“ inf.

Lina MISKELIENĖ – gyvas įrodymas, kad talentas ir darbštumas atveria neribotas galimybes, o ryžtas ir artimųjų palaikymas padeda įveikti aukščiausias kliūtis. Moteris nėra baigusi jokių prestižinių dizaino studijų, bet jos kurti drabužiai įtinka įvairiausiems klienčių skoniams iš daugybės pasaulio šalių. Taigi, dalinamės istorija, kurios herojai yra Lina ir linas.

Trumpai apie save. Lina Miskelienė gimė kurčiųjų šeimoje, jos tėvai – Nijolė ir Henrikas jau iškeliavę Anapilin. Šeimoje augo trys vaikai – Lina, Rasa ir Arūnas. Iš medicininės perspektyvos susiklostė įdomi situacija: Lina – kurčioji, sesuo Rasa yra neprigirdinčioji, o brolis Arūnas – girdintysis. Šeima pasirinko bendrauti lietuvių gestų kalba.

Vidurinį išsilavinimą mergaitė įgijo Vilniaus kurčiųjų internatinėje mokykloje (dabar – Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras). Užaugino du sūnus – Kęstutį (buvusį Lietuvos kurčiųjų draugijos prezidentą) ir Liną (2025 m. sausio mėn. „Akiračio“ leidinio viršelio herojus). Su dabartiniu vyru Adomu Lina – jau 30 metų kartu, gyvena Kaune.

Siuvimo profesijos niekur nesimokė, tad profesines žinias kaupė iš praktinės veiklos – siuvėjos darbo. Pirmoji darbovietė SILVA, kurioje jos pareigos – gaminių operatorė. Tiesa, šis darbas nebuvo susijęs su siuvimu. Profesinio kelio pradžia laikytinas darbas tuometėje Adelės Šiaučiūnaitės trikotažo įmonėje. Grįždamasi į praeitį, moteris svarsto, kad šis kelias buvo vingiuotas: nuo siuvėjos darbo skirtingose įmonėse iki dabartinio verslo – LiMi Style.

Apie verslą. LiMi Style verslo pradžia – 2020 metai. Taigi, šiemet 5 metų sukaktis. Verslininkė siuva lininius drabužius moterims ir

Verslininkė **Lina Miskelienė** pasakoja apie savo lino drabužių kolekcijas moterims ir mergaitėms LiMi Style. Lina veiklą pradėjo prieš 5 metus. Jai talkina ir šeimos nariai: padeda reklamuoti kolekciją, bendrauti su užsienio klientais.

mergaitėms: nuo suknelių iki kostiumėlių. Drabužių modeliai įvairūs, vienu stiliumi niekada neapsiribojo.

Šiuo metu L. Miskelienė dirba pagal individualios veiklos pažymą, tačiau neatmeta planų įsteigti mažąją bendriją (MB). Verslo idėja kilo, kai, tuo metu dirbdama iš namų, priėmė ir įgyvendino vienos įmonės užsakymus. Jų vis daugėjo, nes buvo vertinama Linos siuvimo kokybė.

Tuomet Lina kaip tik pasakojo broliui Arūnui apie vis augančią siuvinių stirtą, o jis ėmė ir pasiūlė imtis savo verslo. Įkalbinėjo: „Bent pabandyk, tik pabandžiusi žinosi, ar sekasi, ar ne.“

Verslininkė Lina Miskelienė.

Moteris pasitarė su savo vyru ir ryžosi savarankiško verslo pradžiai. Neneigia, kad buvo be galo sunku. Nepasiteisino pradinė reklamos strategija: metus laiko negavo pakankamai užsakymų, taigi, dirbo „į minusą“, nuostolingai.

Tuomet reklamuoti motinos verslą ėmėsi sūnus Linas, ir šiandien L. Miskelienės vykdoma individuali veikla yra pelninga. Mūsų herojė į pastaruosius rezultatus žvelgia objektyviai, ir nei pernelyg nerimauja, nei per daug džiūgauja.

Patarimai prieš fotosesiją.

„LiMi Style“ drabužių kolekcijos demonstracija.

LiMi Style – asmeninio verslo kelionė

Ji pasakoja: „Būna visko: ir sunkesnių, ir lengvesnių dienų, nes reikia suprasti, kad visa atsakomybė gula ant mano pečių. Juk nėra darbdavio, kuris viskuo rūpintųsi, kas buvo įprasta, kai dirbau samdomą darbą. Šiandien – tai ne tik mano, bet ir šeimos verslas, nes ir vyras, ir sūnūs prisideda, kas kuo gali – nuo reklamos iki komunikacijos su klientais.“

Miskeliai pakeitė ir verslo strategiją, naujoji pasiteisino. Dabar produkciją pagal užsakymus tiekia užsienio rinkai: daugiausiai JAV, Australijos, Prancūzijos, Singapūro, Islandijos, Vokietijos. Tokie tad pirmųjų 5 metų verslo pasiekimai.

Pradėdama verslą, moteris sakosi niekur papildomai nesimokiusi. Kitaip tariant, yra savamokslė, kuri mokėsi tik iš savo klaidų.

Audiniai – išimtinai tik linas. Ji yra ir savo kuriamų kolekcijų dizainerė: sugalvoja siuvinio idėją ir ją realizuoja. Pati ruošia drabužio lekalus, popierinį šabloną, pagal kurį sukerpa detales. Kiekvienas lekalas turi būti labai tikslus, tik taip pavyksta užtikrinti sukirpimo ir siuvinio kokybę. Tai kruopštumo, subtilumo ir stiliaus pojūčio reikalaujantis darbas.

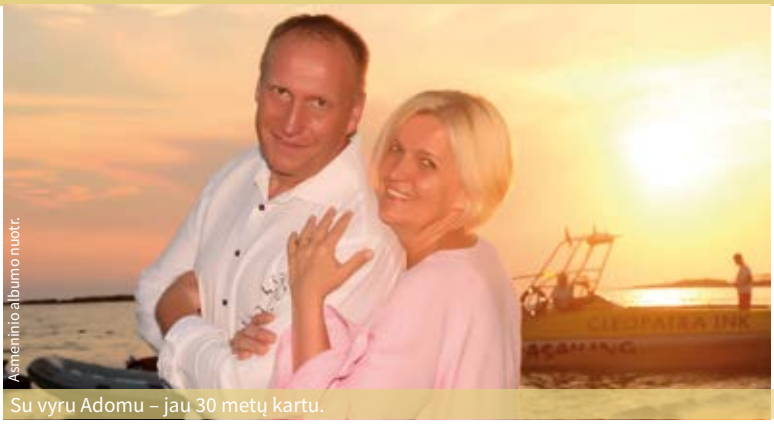
Siuva S–XXL dydžio drabužius moterims pagal standartinius išmatavimus. Tiesa, į ilgamečių savo klienčių pageidavimus atsižvelgia – juk retas kuris iš mūsų yra standartinio dydžio matmenų, kiekvienam iš mūsų būdingos savitos kūno formos. Tačiau atskirų, individualių užsakymų neįgyvendina.

Darbo krūviai, kaip ir klientų užsakymų skaičius, varijuoja. Vasaros laikotarpiu daugiau užsakymų iš Europos valstybių, o šaltuoju metų laiku – iš JAV, Singapūro, Australijos.

Kai užsakymų apimtys sumažėja, dėmesį ir energiją moteris skiria naujiems modeliams kurti – juk labai svarbu reguliariai atnaujinti ir papildyti savo siuvinių kolekciją. Šiame darbe yra daug kūrybinio prado.

Produkciją reklamuoja užsienio internetinėje svetainėje, tad reikalingos ir geros anglų kalbos žinios. Jos reikalingos ir bendraujant su užsienio klientais.

„Būna dienų, kai užsakymų tiek daug, jog atrodo fiziškai nebesuspėsiu. Pradedu dejuoti, skųstis. Tačiau pasiduoti neleidžia šeimos nariai. Sūnus Linas visada sako: „Juk tai verslas, turi suprasti savo atsakomybę, nepasiduoti ir įveikti. Pasiduosi, verslas sugrius, teks užsidaryti.“ Tai tarsi spaudimas, bet ir didelis palaikymas, pasitikėjimas tuo, ką darau. Šeimos narių pagalba ir palaikymas – be galo svarbus.

Asmeninio albumo nuotr.

Su vyru Adomu – jau 30 metų kartu.

Viena sunkiai tai įveikčiau. Juk, kai užsakymų daug, darbo laiko „nesunormuosi“, dirbi tiek, kiek reikia.“

Reklamuoti siuvinius Miskeliai nuo pat verslo pradžios samdo modelį. Modelis – Rasa, kuri turi savo gestą-vardą. Šeima modeliui atsirinkti surengė konkursą. Įdėjo skelbimą ir sulaukė ne vieno modelio pasiūlymo dirbti kartu. Tuomet pasikvietė pretendentus ir kaip tikrų tikriausia atrankos komisija sprendė, kas tinka šiam darbui labiausiai. Atrinko Rasą, o jos dukrelė tapo mažuoju modeliu, reklamuojančiu mergaičių drabužėlius.

Ateities planai ir linkėjimai. Kaip ir sakyta, ateities planuose – mažosios bendrijos steigimas. Tačiau mūsų herojė neignoruoja galimų išorinių aplinkybių įtakos: pandemijų, karo, ekonomikos, todėl sakosi tokiais neramiais laikais būti visiškai užtikrinta dėl ateities perspektyvų negalinti. Turi būti pasiruošusi ir blogiausiam scenarijui – verslo uždarymui. Bet taip ji sako apie nenuspėjamą ateitį. O šiandien iš širdies džiaugiasi rezultatais ir mėgaujasi verslo procesu.

Skaitytojams, kurie norėtų, bet vis dar nesiryžta išbandyti nuosavo verslo kelio, linki: „Geriau pabandyti, nei nepabandžius visada nerimauti ir graužti save, kad gal reikėjo pabandyti. Iš pradžių gali būti tikrai labai sunku, tačiau svarbiausia – nepasiduoti, vis sau pakartoti, kad kiekvienas verslas turi savo pakilimų ir nuosmukių. Teks įdėti daug pastangų, sunkaus darbo, bus įtampos ir nerimo. Tačiau, kai pavyks, viskas atsipirks džiaugsmu. Patys tapsite savo laiko ir gyvenimo šeimininkai.“

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Kauniečius įtraukė futbolas vaikščiojant

„Akiračio“ inf.

Kauno kurčiųjų centro direktorius **Mykolas BALAIŠIS** kartą savo „Messenger“ paskyroje rado paliktą žinutę, kviečiančią prisijungti ir dalyvauti Lietuvos integracinio futbolo čempionate „Futbolas vaikščiojant“.

Pasiūlymas sudomino, nutarė progos nepraleisti.

„Ši aktyvi laisvalaikio pramoga, – komentavo M. Balaišis, – stiprina sąnarių ir širdies sveikatą, leidžia socializuotis, vadinasi, tinka visai mūsų kurčiųjų bendruomenei, taip pat ir senjorams. Tad, nieko nelaukdami, susitikome su organizatorių atstovais, išsiaiškinome galimybes, subūrėme dvi komandas ir nekantriai laukėme čempionato.“

I čempionato etapas. Vasario 20 dieną LFF treniruočių futbolo centre Kaune įvyko integracinio Lietuvos futbolo čempionato „Futbolas vaikščiojant“ pirmas etapas, kuriame varžėsi 12 komandų iš Klaipėdos, Kauno, Tauragės, Plungės, Gargždų, Marijampolės ir Adakavo.

Komandos buvo suskirstytos į tris grupes. Kurčiųjų komandos paskirtos į C grupę. Komanda „Kauno kurtieji" savo grupėje užėmė pirmąją vietą, komanda „Gestų kalba ir mes" – antrąją vietą (grupėje varžėsi 4 komandos). Joms buvo įteiktos taurės.

Taisyklės. Išskirtinė integracinio futbolo taisyklė – po aikštę vaikščioti, bet ne bėgioti. Taip pat negalima žaisti galva, mušti įvarčių įsibėgėjus.

Varžybų aikštė, žaidėjų skaičius mažesni, varžybų trukmė trumpesnė nei didžiajame futbole. Pvz., šiame čempionate varžėsi 5 žaidėjai prieš 5, įskaitant vartininkus. Du kėlinukai truko po 7 minutes. Tad labai nuvargti komandos nespėjo. Tačiau labiau už varžybų „lengvumą“ žaidėjams imponavo vyraujanti bendrystės atmosfera.

II ir III etapai. Antrasis čempionato etapas vyks gegužę Tauragėje, o trečiasis rugsėjį Plungėje. Abiejuose vėlesniuose etapuose gali dalyvauti ir anksčiau nedalyvavusios komandos. Kauno kurtieji norėtų išbandyti jėgas su negalios bičiuliais iš kitų miestų, tad ragina atsiliepti entuziastus. Tikina, kad žaidžiant futbolą vaikščiojant šypsenų ir juoko būna į valias.

Fotografo E. Kniežiausko nuotr.

Varžybų akimirka.

G. Kviliūnas: adrenalino medžiotojas kartodromų trasose

Klaipėdietis **Gintautas KVILIŪNAS** – iš pažiūros ramus, įprastą gyvenimą gyvenantis vyras. Prieš trejus metus grįžo iš Airijos, nes panoro sūnų Leonardą auginti Lietuvoje. Turi darbą, mėgstamų veiklų. Tačiau nedaugelis žino, o sužinoję – nustemba, jog jis yra profesionalus, tituluotas kartingistas.

Kristina RIMKIENĖ

Įkalbėjo draugai. Kas yra kartingas? Tai mikrolitražių lenktyninių keturračių automobilių lenktynės specialiai įrengtose trasose, techninė sporto šaka. Kartingą G. Kviliūnas pirmą kartą išbandė 2012 m., pakviestas į treniruotes draugų. Tuomet jis net minties neturėjo, kad, nuėjęs pabandyti, „užsikabins“ ilgam. Šiandien jau skaičiuoja 13-tus metus.

Per tą laiką teko dalyvauti ir Europos kurčiųjų kartingų čempionate, ir vietos varžybose. Gintautas tikėjosi, kad grįžęs į Lietuvą ras daugiau šio sporto kurčiųjų mėgėjų, domėjosi, klausinėjo, ieškojo, bet, pasirodo, tokią didelę patirtį sukaupęs turi tik jis vienas.

Sėkmę reikėjo prisijaukinti. Paprašytas prisiminti pirmąsias patirtis, Gintautas atvirauja, kad iš pradžių treniruočių metu likdavo paskutinis. Tačiau užsispyrė ir pradėjo tobulėti. Studijavo techninius dalykus, žinių papildomai sėmėsi iš įrašų „Youtube“ kanale: kaip greičiau startuoti ar apvažiuoti kliūtį, kaip daryti mažiau klaidų, nes šiame sporte kiekviena mikrosekundė yra svarbi, kiekvienas manevras turi užtrukti kuo trumpiau.

Sunkiausia, sakė Gintautas, yra važiuoti šlapia trasos danga, tada ir pasipila klaidos, galima net susižeisti ar atsitrenkti į kliūtį. Reikalingą ekipuotę (aprangą) Gintautas susipirko supratęs, kad tęs treniruotes, kad nori važiuoti dar ir dar. „Sava apranga ir šalmas suteikia daugiau motyvacijos“, – mano pašnekovas.

Svarbiausios pergalės. G. Kviliūnas lankė Dublino kartingo klubą, kartu su kitais kurčiaisiais draugais treniravosi 2 kartus per mėnesį savaitgaliais. Po to perėjo į kitą klubą, pradėjo dalyvauti varžybose Airijoje, kitose šalyse (Anglijoje, Vokietijoje). Šiaurės Airijoje vykstančiuose atviruose turnyruose Gintautas net tris kartus iš eilės tapo čempionu.

Kiekvienais metais vyksta Europos kurčiųjų kartingo čempionatai. 2024 m. rugsėjo mėnesį toks čempionatas vyko Danijoje, tačiau Gintautui nepavyko užimti aukštos vietos, nes ilgą laiką buvo nesitreniravęs. 2023-iaisiais tokios varžybos vyko Slovakijoje, bet jis jose nedalyvavo, o 2022 m. Čekijoje vykusiame čempionate užėmė antrąją vietą.

→

Tėčio karte patinka ir sūneliui.

Su pilna ekipuote.

2022 m. Europos kurčiųjų kartingo vicečempionas.

Karto techninės būklės testavimas.

Keturratį žirgelį pasibalnojęs.

Čempionate Airijoje, 2 vieta, 2018 m. Asmeninio albumo nuotr.

G. Kviliūnas: adrenalino medžiotojas kartodromų trasose

2022-ųjų čempionatą prisiminė kaip varžybas sudėtingomis sąlygomis. Važiuojant finalinį ratą pradėjo stipriai lyti ir Gintautui pritrūko sėkmės tapti čempionu. Vicečempiono titulas yra aukščiausias jo laimėtas apdovanojimas. Teko įvairiuose turnyruose užimti pirmąsias prizines vietas, bet ši antroji vieta jam – svarbiausia pergalė.

Brangi sporto šaka. „Kainuoja kartų nuoma, kuras, apranga, apsaugos priemonės, – sako lenktynininkas. – Todėl nuolat treniruotis nepavyksta.“ Grįžęs į Lietuvą, Gintautas bandė lankyti profesionalų kartingo klubą, bet už viską mokėti iš savo kišenės tiesiog buvo per brangu, juo labiau kad turi šeimą, augina mažą sūnelį. Aišku, be šios sporto šakos, Gintautui patinka ir kitos: krepšinis, futbolas, padelis ir dar daugybė kitų, bet kartingai – didžioji aistra.

Atsisėdęs prie karto vairo, jis pamiršta visus rūpesčius, mintis sukoncentruoja tik į važiavimą. „Adrenalino antplūdis – labai geras jausmas“, – kvatoja jaunas vyras.

Apie rizikas ir ateitį. Suprantama, yra rizika susižeisti, padaryti avariją, pasitaiko ir agresyviai vairuojančių sportininkų, kurie supyksta dėl mažiausio kontakto. Pašnekovas neslepia, būna, jog po varžybų kyla rimtų konfliktų tarp sportininkų, vieni kitiems ar maršalui svaido kaltinimus dėl kontakto varžybų metu, neteisingai apskaičiuoto laiko trasoje ar tiesiog iš pavydo. Gintautas į visa tai stengiasi nesivelti. Ir džiaugiasi, kad iki šiol visada viskas jam baigdavosi laimingai. Be to, tikina, kad vis dėlto kartingų sporte rizika yra nepalyginti mažesnė, nei „Formulė 1“ varžybose.

Paklaustas, ar norėtų, kad tokiu sportu kada nors užsiimtų ir jo sūnus, nedvejodamas linkteli galva. Būtų gera, jei jo žinių prireiktų sūnui. Jau dabar mažajam Leonardui labai patinka atsisėsti tėčiui ant kelių ir sukioti vairą. Jei tiktai panorės ir turės valios treniruotis, ateityje sūnus turės galimybę tapti tikru šios sporto šakos profesionalu. Kaip ir tėtis.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Lenktynių trasoje.

Su „24 valandų komanda“ (pakaitomis 4 žm. x 4 k. x 1,5 val.; iš viso trunka parą).

Akiratis

Indeksas 0002
UŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, LT-01303 Vilnius
Telefonas pasiteirauti (8 5) 261 5593
El. p. redakcija@lkd.lt

Redaktorė
Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

ISSN 1648–5882

Maketavo
Judita ŠPOKAUSKIENĖ

Ofsetinė spauda. 2 sp. l.
Tiražas 600 egz.

Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B LT-09109 Vilnius
Užsakymas Nr. 63809

Projektą „Asmenų su klausos negalia įgalinimas per informacijos prieinamumą ir socialinę įtrauktį“ iš dalies, 22 000 eurų suma, finansuoja MRF.

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Rašiniai trumpinami redakcijos nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami, nesaugojami.
Laikraštyje spausdinamų straipsnių bei laiškų autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomonę.